

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka a JUDr. Tomáše Foltase v právní věci žalobce: **K. P.**, zastoupený JUDr. Pavlem Pokorným, advokátem se sídlem Veverkova 1343/1, Hradec Králové, proti žalovanému: **Krajský úřad Kraje Vysočina**, se sídlem Žižkova 57, Jihlava, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 31. 10. 2014, č. j. 28 A 10/2014 – 35,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Rozsudkem Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 31. 10. 2014, č. j. 28 A 10/2014 - 35, bylo zrušeno rozhodnutí Městského úřadu Havlíčkův Brod (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 22. 1. 2014, č. j. Dop/2534/2013 - 24, a rozhodnutí Krajského úřadu Kraje Vysočina (dále jen „stěžovatel“) ze dne 16. 4. 2014, č. j. KUJI 25726/2014, jímž bylo zamítnuto odvolání žalobce (dále jen „účastník řízení“) a potvrzeno rozhodnutí správního orgánu I. stupně, kterým byl účastník řízení uznán vinným ze spáchání přestupků podle ust. § 125c odst. 1 písm. d) a § 125c odst. 1 písm. k) zákona č. 361/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o silničním provozu“). Za toto jednání mu byla uložena pokuta ve výši 30.000 Kč a zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel na dobu 18 měsíců.

V odůvodnění rozsudku krajský soud označil jako jedinou spornou otázku, zda je to účastník řízení, kdo spáchal přestupek. Závěr správních orgánů vycházel ze shodných výpovědí policistů a svědecké výpovědi účastníkem řízení navržených a

vyslechnutých osob správní orgány posoudily s ohledem na příbuzenský, případně přátelský, vztah k jeho osobě jako nevěrohodné. S fotografiemi předloženými účastníkem řízení v průběhu správního řízení a s jeho stanoviskem, že se přestupku dopustila „osoba mu blízká“ se správní orgány vypořádaly tak, že v evidenci obyvatel účastník řízení nemá příbuzného v přímé linii a o druhý „typ“ zákonem zakotveného příbuzenství by se mohlo jednat podle stěžovatele za předpokladu, že by účastník řízení vzájemný poměr doložil a současně by prokázal, že by újmu takové osoby pociťoval jako svou vlastní. Toto však neučinil. Stěžovatel se pak v zásadě ztotožnil s hodnocením správního orgánu I. stupně. Podle názoru krajského soudu se však stěžovatel nevypořádal s argumentací účastníka řízení zákonným způsobem. Nebylo totiž možné pominout skutečnost, že v době spáchání přestupku se osoba řidiče neprokázala ani občanským průkazem, ani řidičským průkazem. Jediný, kdo byl schopen osobu řidiče identifikovat, byl policista V. C., který měl řidiče znát z doby svého působení na obvodním oddělení v Golčově Jeníkově. Druhý z policistů T. S. pak vycházel při identifikaci řidiče z informací svého kolegy. Krajský soud přitom poukázal na to, že ke spáchání přestupku došlo o půl čtvrté ráno, tedy ne za zcela jasného denního světla. Účastník řízení zpochybňoval policistou V. C. tvrzenou osobní znalost předložením fotografií. Požadoval, aby se policisté s jistotou vyjádřili, kdo je na jím předložených fotografiích. Policista T. S. uvedl, že nedokáže říci, zda je na fotografiích účastník řízení s tím, že se domnívá, že je to někdo jiný. Policista V. C. nevyloučil, že na fotografiích může být účastník řízení. Nebyl tedy bez pochybností schopen určit, zda se jedná o účastníka řízení či nikoli. Pochybnost o osobě pachatele přestupku přitom účastník řízení namítal od samého počátku správního řízení. Jako důkaz na podporu svého tvrzení, že byl v době spáchání přestupku v Čáslavi na oslavě narozenin, navrhl výslech šesti svědků. Tito (sestra, švagr a další známí účastníka řízení) shodně a bez sebemenších náznaků rozporů potvrdili, že se účastník řízení účastnil oslavy narozenin, nepřijel svým vozem a zůstal v Čáslavi až do druhého dne. Krajský soud proto dospěl k závěru, že pokud by ostatní důkazy bez pochybností usvědčovaly vinu účastníka řízení, pak by bylo možné nepřikládat výpovědím těchto svědků velkou váhu, ale i tak by muselo být odůvodněno, proč jsou jejich výpovědi považovány za nevěrohodné. Nicméně za takto poměrně „slabé“ důkazní situace stojící na výpovědi jedné osoby, i když se jedná o policistu, který neměl na věci žádný zájem, a tudíž ani důvod jakýmkoli způsobem účastníka řízení poškodit, s přihlédnutím k doložené fotodokumentaci, krajský soud shledal hodnocení výpovědí svědků v celkovém kontextu případu jako povrchní. Krajský soud dále uvedl, že účastník řízení sice nedoložil poměr k osobě jemu blízké, avšak ověření „příbuzných“ provedl teprve stěžovatel v odvolacím řízení. Navíc účastník řízení jako obviněný ze spáchání přestupku není podle judikatury v zásadě povinen poskytovat správním orgánům jakoukoli součinnost. Na přestupkové řízení se podle konstantní judikatury nahlíží jako na řízení analogické řízení trestnímu. Jednou ze zásad, které platí i v přestupkovém řízení je zásada *in dubio pro reo* (v pochybnostech ve prospěch obviněného). Krajský soud tak konstatoval, že správní orgány v dané věci nerespektovaly tuto zásadu, čímž porušily i základní právo na presumpci neviny. Protože se jedná o rozhodnutí ve věci, kde jde o „tvrzení proti tvrzení“, bude na stěžovateli, aby důkazní postup vyčerpávajícím způsobem popsal a logicky i věcně přesvědčivě odůvodnil, jakým způsobem se s těmito rozpory vypořádal, resp. z jakých důvodů uvěřil jedné z vzájemně protichůdných skutkových verzí (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 5. 2006, č. j. 2 As 46/2005 – 55). Pokud nebude možno jednoznačně určit, která z variant skutkového stavu odpovídá

pokračování

skutečnosti, bude třeba při zachování zásady *in dubio pro reo* zvolit variantu pro účastníka řízení nejpriznivější.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. V kasační stížnosti nejprve namítal, že rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 5. 2006, č. j. 2 As 46/2005 – 55, na který v odůvodnění napadeného rozsudku odkázal krajský soud, není přílehlavý. V nyní projednávané věci stěžovatel s negativním výsledkem prověřil v evidenci obyvatel, zda má účastník řízení ve svém okolí osobu, která by mu mohla být podobná, např. bratra. Hodnověrnost jím navržených svědků pak snížil účastník řízení tím, že dne 26. 8. 2013 při ústním jednání uvedl pouze to, že může uvést šest svědků, kteří mu mohou dosvědčit, že dne 12. 5. 2013 vozidlo AUDI, RZ X jedoucí ulicí Za Pivovarem v obci Golčův Jeníkov neřídil, aniž by uvedl jejich jména a příjmení. Následně dne 22. 10. 2013 (tj. téměř po dvou měsících) uvedl pouze jejich jména a příjmení, a až dne 5. 11. 2013, tj. po dalších 14 dnech, doplnil údaje o těchto svědcích. Takové jednání jednoznačně vykazuje znaky obstrukce ve snaze dosáhnout uplynutí lhůty, se kterou zákon spojuje zánik odpovědnosti za spáchání přestupku. Touto optikou tedy stěžovatel hodnotil výpovědi svědků, které účastník řízení navrhl a dospěl k závěru, že jsou nevěrohodné a neprokazují tvrzení, že by účastník řízení dne 12. 5. 2013 své vozidlo v době spáchání projednávaných přestupků neřídil. Jediný svědek, který mohl identifikovat řidiče v době spáchání přestupků, je zasahující policista V. C., který účastníka řízení osobně zná a jednoznačně ho jako řidiče předmětného vozidla dne 12. 5. 2013 na základě přímého osobního kontaktu identifikoval. V této souvislosti stěžovatel uvedl, že podoba na fotografii nemusí zcela odpovídat skutečnosti. Při osobním kontaktu totiž slouží k jednoznačné identifikaci řidiče vozidla rovněž další faktory, jako barva hlasu, gesta, apod., které fotografie zachytit nemůže. Společná fotografie tří mužů, kde jsou si dva muži podobní, předložená účastníkem řízení, podle stěžovatele „nemůže sloužit jako důkaz toho, že by v okolí žalobce skutečně existovala osoba, která je mu takto podobná. V současné době při současných technických možnostech představuje úprava digitální fotografie, jejímž výsledkem je obraz, který vůbec nemusí odpovídat realitě, úkol zvládnutelný pro průměrně zdatného žáka druhého stupně základní školy.“ Stěžovatel tak má za to, že v daném případě byl zjištěn skutkový stav v takové kvalitě, která umožňovala uznat účastníka řízení vinným ze spáchání předmětných přestupků. Z výše uvedených důvodů proto stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ust. § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, a přitom sám neshledal vady uvedené v odst. 4, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Pokud jde o osobu pachatele předmětných přestupků podle oznámení přestupku ze dne 12. 5. 2013, č. j. KRPJ – 47965 – 3/PŘ – 2013 - 161613, řidič „[p]o výzvě k předložení dokladů potřebných k řízení a provozu motorového vozidla, předložil pouze osvědčení o registraci vozidla a potvrzení o zaplacení zákonného pojištění.“ Osoba účastníka řízení tak byla ztotožněna jako pachatel přestupků pouze na základě osobní znalosti policisty V. C., který několik let sloužil na obvodním oddělení v obci Golčův Jeníkov, tj. v místě bydliště účastníka řízení, kterého „vídával tak jednou do měsíce“.

Nejvyšší správní soud při posouzení daného případu vycházel především ze zásad, které je nutno respektovat, jedná-li se o správní řízení týkající se správního trestání. Zásadou, v jejímž smyslu je třeba interpretovat příslušná ustanovení jednotlivých právních předpisů, jimiž je správní řízení ovládáno, je zásada materiální pravdy. Jejím konkrétním výrazem je povinnost správního orgánu zjistit přesně a úplně skutečný stav věci a k tomu si opatřit potřebné důkazní prostředky.

Důkazní břemeno, že jednání mající znaky skutkové podstaty přestupku se dopustil obviněný z přestupku, je na správním orgánu, který je povinen postupovat v souladu s ust. § 3 zákona č. 500/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), a to tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonů s požadavky uvedenými v ust. § 2 správního řádu, tedy se zásadou legality, zásadou zákazu zneužití pravomoci, resp. zákazu zneužití správní úvahy, zásadou proporcionality a ochrany dobré víry, zásadou ochrany veřejného zájmu a zásadou nestranného přístupu, resp. formální spravedlnosti. Jak již dříve uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 24. 5. 2005, č. j. 2 As 46/2005 – 55, „[s]právní orgán je povinen postavit nad vší rozumnou pochybnost najisto, že se jednání majícího znaky skutkové podstaty přestupku dopustil právě ten, kdo má být za přestupek postižen. Existuje-li rozumná pochybnost, tj. existuje-li ne zcela nepravděpodobná možnost, že uvedeného jednání se dopustil někdo jiný než obviněný z přestupku, nelze jej za přestupek postihnout (*in dubio pro reo*).“ Dále Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku rovněž uvedl, že „[d]ůkazní břemeno k prokázání, že jednání majícího znaky skutkové podstaty přestupku se dopustil obviněný z přestupku, přirozeně nese správní orgán. Obviněnému z přestupku proto k tomu, aby nemohl být za přestupek postižen, postačí, aby o otázce, kdo se uvedeného jednání dopustil, vznikla rozumná pochybnost; nemusí se tedy vyvíňovat, tj. prokázat, že se jednání nedopustil.“

Nejvyšší správní soud se proto neztotožňuje s tvrzením stěžovatele, že byl zjištěn skutkový stav v takové kvalitě, že lze mimo jakoukoliv pochybnost uznat účastníka řízení vinným ze spáchání předmětných přestupků. Správní orgány obou stupňů při posouzení věci vycházely pouze z výpovědí policistů. Nelze však odhlédnout od skutečnosti, že policista V. C., který tvrdil, znal účastníka řízení z doby svého působení v Golčově Jeníkově, nebyl v průběhu ústního jednání schopen jednoznačně určit, zda je na účastníkem řízení předložených fotografiích zachycen on nebo jiná osoba, když konkrétně uvedl, že „[p]anu Procházkovi je osoba na fotkách podobná, jestli takto v minulosti vypadal, je to možné“. Druhý policista T. S., se k předloženým fotografiím vyjádřil rovněž nejistě, když sdělil, že „[n]a fotkách jsou dvě stejné osoby a nedokážu říct, že osoby na obou fotkách je zde přítomný obviněný, myslím si, že na fotkách je někdo jiný.“ Výpovědi svědků navržených účastníkem řízení pak správní orgány posoudily, s ohledem na příbuzenský, případně přátelský, vztah k jeho osobě jako nevěrohodné, a to i přes to, že shodně a bez jakýchkoli náznaků rozporů potvrdili, že účastník řízení se účastnil oslavy v Časlavi, kam ani nepřijel svým vozem a setrval zde až do druhého dne. S fotografiemi předloženými účastníkem řízení v průběhu správního řízení a s jeho tvrzením, že se přestupku dopustila „osoba mu blízká“ se správní orgány vypořádaly pouze tím, že v evidenci obyvatel účastník řízení nemá příbuzného v přímé linii, přičemž vzájemný poměr k osobě mimo přímou příbuzenskou linii účastník řízení nedoložil a současně neprokázal, že její případnou újmu by pociťoval jako svou vlastní.

pokračování

Totožnost osoby, která spáchala jednání vykazující znaky přestupků nebyla zjištěna na místě samém z jejího dokladu totožnosti, ale z evidence vedené státními orgány prostřednictvím dálkového přístupu. Totožnost tak byla ověřena v podstatě na základě pouhého tvrzení policisty o její totožnosti, které se v těch rysech, jež mohl policista prostřednictvím dálkového přístupu do evidence ověřit, shodovalo se záznamy vedeným o osobě toho jména v evidenci. To ovšem nijak nevylučovalo, že kontrolovaná osoba se vydává za někoho jiného, zejména za osobu jí blízkou.

Podle názoru Nejvyššího správního soudu proto nebylo možno účastníka řízení uznat vinným ze spáchání předmětných přestupků na základě určité „míry pravděpodobnosti“ zjištěného skutkového stavu. V řízení o přestupku, stejně jako v řízení trestním, platí zásada, že postihnout za přestupek lze fyzickou osobu jen tehdy, je-li prokázáno, že je to právě ona, kdo se dopustil jednání, které naplňuje znaky skutkové podstaty přestupku. Znamená to tedy, že správní orgán je povinen postavit nad vší rozumnou pochybnost najisto, že se deliktního jednání dopustil právě ten, kdo má být za přestupek sankcionován.

Účastníka řízení tak, s ohledem na výše uvedené, bude možno postihnout za předmětné přestupky jen tehdy, bude-li prokázáno, že se deliktního jednání dopustil právě on, a budou-li vyvráceny všechny jeho námitky, tj. bude-li postaveno najisto, že alternativní verze reality, kterou účastník řízení prohlašuje za pravdivou, se určitě nestala či že je extrémně nepravděpodobné, že se stala. Krajský soud tak rozhodl zcela v souladu se zákonem, když dospěl k závěru, že *„[v]e věci, kde jde o „tvrzení proti tvrzení“, bude na žalovaném, aby důkazní postup vyčerpávajícím způsobem popsal a logicky i věcně přesvědčivě odůvodnil, jakým způsobem se s těmito rozpory, které dosud krajský soud považuje za nedostatečně objasněné z důvodů v tomto rozhodnutí uvedených, vypořádal. Z jakých důvodů uvěřil jedné z vzájemně protichůdných skutkových verzí. Pokud nebude možno jednoznačně určit, která z variant skutkového stavu odpovídá skutečnosti, bude třeba při zachování zásady „in dubio pro reo“ zvolit variantu pro žalobce (obviněného) nejpříznivější.“*

S ohledem na výše uvedené není napadený rozsudek krajského soudu nezákonný z důvodu namítaného v kasační stížnosti. Proto Nejvyšší správní soud podle ust. § 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s. kasační stížnost zamítl. Učinil tak postupem podle ust. § 109 odst. 2 s. ř. s., podle kterého o kasační stížnosti rozhoduje zpravidla bez jednání.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ust. § 60 odst. 1 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Nejvyšší správní soud žádnému z účastníků náhradu nákladů nepřiznal, protože stěžovatel v řízení úspěch neměl a účastník řízení žádné náklady s tímto řízením nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. dubna 2015

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu